

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

MEHMET ÇİFTÇİ / TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru No. 53208/19)

KARAR

10. Madde • Haber ve görüş alma özgürlüğü • Ceza infaz kurumu yönetiminin, tutukluya posta ile gönderilen bir günlük gazetenin sayılarını teslim etmemesi • Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından belirlenen kriterler gereğince söz konusu menfaatler arasında uygun denge kurulmaması

STRAZBURG

16 Kasım 2021

İşbu karar, Sözleşme'nin 44 § 2 maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecektir. Bazı şekli düzeltmelere tabi tutulabilir.

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2021. Bu gayri resmî çeviri, Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

Mehmet Çiftci / Türkiye davasında,

Başkan

Jon Fridrik Kjølbro,

Hâkimler

Carlo Ranzoni,

Valeriu Grițco,

Egidijus Kūris,

Branko Lubarda,

Pauliine Koskelo,

Saadet Yüksel

ve *Bölüm Yazı İşleri Müdürü* Stanley Naismith’in katılımıyla, Daire olarak toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm),

Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan davanın temelinde bulunan ve Türk vatandaşı Mehmet Çiftçi’nin (“başvuran”) 24 Eylül 2019 tarihinde, İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme’nin (“Sözleşme”) 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvuruyu (no. 53208/19),

Başvuranın ifade özgürlüğü hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkin şikâyetin Türk Hükümetine (“Hükümet”) bildirilmesi ve başvurunun geri kalan kısmını kabul edilemez olarak açıklama kararını,

Tarafların görüşlerini dikkate alarak,

12 Ekim 2021 tarihinde gerçekleştirilen müzakerelerin ardından,

Söz konusu tarihte aşağıdaki kararı vermiştir:

GİRİŞ

1. Başvuru, ceza infaz kurumunda tutuklu bulunan başvurana posta ile gönderilen bir günlük gazetenin bazı sayılarının, ceza infaz kurumu yönetimi tarafından ilgiliye teslim edilmemesi ile ilgilidir.

OLAY VE OLGULAR

2. Başvuran, 1952 doğumludur. Başvuran, Avukat G.Tuncer tarafından temsil edilmektedir.

3. Hükümet, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi nezdinde Türkiye temsilcisi olan, Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı İnsan Hakları Dairesi Başkanı Hacı Ali Açıkğül tarafından temsil edilmiştir.

4. Başvuran, olayların meydana geldiği dönemde, 2002 yılında anayasal düzeni cebren değiştirmeye teşebbüs suçundan mahkûm edildiği ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını Edirne Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumunda (“Ceza İnfaz Kurumu”) çekmekteydi.

I. BAŞVURANA GÖNDERİLEN GÜNLÜK GAZETELERE EL KONULMASI VE KONUYLA İLGİLİ YARGILAMA

5. Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü Eğitim Kurulu (“Eğitim Kurulu”) 26 Haziran 2018 tarihinde, başvurana posta ile gönderilen “Atılım” gazetesinin beş sayısına 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un 62. maddesinin 3. fıkrası, Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik’in 8. maddesinin 3. fıkrası ile Ceza İnfaz Kurumları Kütüphane ve Kitaplık Yönergesi’nin 11/b) ve 12. maddeleri gereğince, el konulmasına ve bunların ilgiliye teslim edilmemesine karar vermiştir. Eğitim Kurulu, gazetenin 324. sayısının 3, 15, 18, 22, 23. sayfaları; 325. sayısının 5, 20, 23. sayfaları; 326. sayısının 11, 12, 20. sayfaları; 327. sayısının 8, 21. sayfaları ve 328. sayısının 2, 6, 20, 21, 22, 23. sayfalarında, bir terör örgütünün yazılı ve görsel olarak propagandasını yapan, suçu ve suçluyu öven, yasa dışı bir örgütün eylemlerini meşru gösteren, yasa dışı örgütlere sempati duyan, tutukluların devlet karşıtı duygularını arttıran, tutukluların örgüt içi dayanışmasını güçlendiren, direnmeye, ayaklanmaya ve şiddete çağrı teşkil eden, bölücü amaçlara yönelik şiddeti destekleyen, okuyucuları nefret, kin, isyan, şiddet

kullanmaya ve bu amaçlarla yasa dışı bir örgüte katılmaya teşvik eden yazıların yer aldığı ve söz konusu yazıların yasa dışı örgütlerin faaliyetlerini artırarak ve disiplinsizliğe yol açmak suretiyle kurum güvenliğini tehlikeye düşürecek nitelikte olduğu değerlendirilmesinde bulunmuştur.

6. Edirne İnfaz Hâkimliği (“İnfaz Hâkimliği”) 6 Ağustos 2018 tarihinde başvuranın, Eğitim Kurulunun kararına karşı yapmış olduğu itirazı, 5275 sayılı Kanun’un 62. maddesinin 3. fıkrası ile Ceza İnfaz Kurumları Kütüphane ve Kitaplık Yönergesi’nin 11/b) ve 12. maddelerini göz önünde bulundurmuş ve söz konusu kararın gerekçesi ile takdirini yerinde görerek reddetmiştir.

7. Edirne Ağır Ceza Mahkemesi (“Ağır Ceza Mahkemesi”) 21 Eylül 2019 tarihinde, İnfaz Hâkimliğinin kararına karşı yapılan itirazı, söz konusu kararın usul ve yasaya uygun olduğu gerekçesiyle reddetmiştir.

II. BAŞVURAN TARAFINDAN ANAYASA MAHKEMESİNE YAPILAN BİREYSEL BAŞVURU

8. Başvuran 15 Ekim 2018 tarihinde, söz konusu gazetenin beş sayısına ceza infaz kurumu yönetimi tarafından el konulması nedeniyle haber ve görüş alma hakkının ihlal edildiği gerekçesiyle Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunmuştur.

9. Anayasa Mahkemesi 4 Temmuz 2019 tarihinde, iki hâkimden oluşan Komisyonla karar vererek, bu bireysel başvuru kapsamında sunulan belgeler dikkate alındığında, Anayasa’da öngörülen hak ve özgürlüklere yönelik bir müdahalenin olmadığı veya söz konusu müdahalenin ihlal teşkil etmediği değerlendirilmesinde bulunmuş ve açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle başvurunun kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

İLGİLİ İÇ HUKUK ÇERÇEVESİ

I. İLGİLİ MEVZUAT

A. 5275 Sayılı Kanun

10. 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren 13 Aralık 2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un “İnfazda temel amaç” başlıklı 3. maddesi aşağıdaki şekildedir:

“Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazı ile ulaşılmak istenilen temel amaç, öncelikle genel ve özel önlemeyi sağlamak, bu maksatla hükümlünün yeniden suç işlemesini engelleyici etkenleri güçlendirmek, toplumu suça karşı korumak, hükümlünün; yeniden sosyalleşmesini teşvik etmek, üretken ve kanunlara, nizamla ve toplumsal kurallara saygılı, sorumluluk taşıyan bir yaşam biçimine uyumunu kolaylaştırmaktır.”

11. Aynı Kanun’un “Sürelili veya süresiz yayınlardan yararlanma hakkı” başlıklı 62. maddesinin, olayların meydana geldiği dönemde yürürlükte olan hali aşağıdaki şekildedir:

“1. Hükümlü, mahkemelerce yasaklanmamış olması koşuluyla sürelili ve süresiz yayınlardan bedelini ödeyerek yararlanma hakkına sahiptir.

(...)

3. Kurumun güvenliğini tehlikeye düşüren veya müstehcen haber, yazı, fotoğraf ve yorumları kapsayan hiçbir yayın hükümlüye verilmez.”

12. 62. maddenin 3. fıkrası, 14 Nisan 2020 tarihli ve 7242 sayılı Kanun’la yapılan değişiklik sonrasında şu şekildedir:

“3. Kurum disiplinini, düzenini veya güvenliğini bozan ya da tehlikeye düşüren, hükümlülerin iyileştirilmesi amacına ulaşmayı zorlaştıran yahut müstehcen haber, yazı, fotoğraf ve yorumları kapsayan hiçbir yayın hükümlüye verilmez.”

B. Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik

13. Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik'in "*Sürelili veya süresiz yayınlar ile kitaplar*" başlıklı 8. maddesi aşağıdaki şekildedir:

"1. Hükümlü, mahkemelerce yasaklanmamış olması koşuluyla sürelili ve süresiz yayınlardan bedelini ödeyerek yararlanma hakkına sahiptir.

(...)

3. Kurum güvenliğini tehlikeye düşüren veya müstehcen haber, yazı, fotoğraf ve yorumları kapsayan hiçbir yayın hükümlüye verilmez."

C. Ceza İnfaz Kurumları Kütüphane ve Kitaplık Yönergesi

14. Ceza İnfaz Kurumları Kütüphane ve Kitaplık Yönergesi'nin "*Kuruma kabul edilmeyecek yayınlar*" başlıklı 11. maddesi aşağıdaki şekildedir:

"a) Mahkemelerce yasaklanmış olan,

b) Mahkemelerce yasaklanmamış olsa bile, kurum güvenliğini tehlikeye düşürdüğü veya müstehcen haber, yazı, fotoğraf ve yorumları kapsadığı eğitim kurulu kararıyla tespit edilen, hiçbir yayın kuruma kabul edilmez."

15. Söz konusu Yönerge'nin "*Kuruma kabul edilecek yayınlarda aranacak nitelikler*" başlıklı 12. maddesi aşağıdaki şekildedir:

"Kütüphane veya kitaplıklara alınacak veya kabul edilecek yayınların:

a) İyileştirme ve eğitim programları ile derslere kaynaklık edecek nitelikte olması,

b) Hükümlü ve tutukluların genel ve mesleki bilgilerini artırıcı nitelikte olması,

c) Hükümlü ve tutuklulara insan, yurt ve millet sevgisini güçlendirecek nitelikte bulunması,

d) Hükümlü ve tutukluların manevî kalkınmalarını sağlayacak vasıfları taşıması,

e) Atatürk milliyetçiliği, ilke ve inkılaplarına uygun olması,

f) Hükümlü ve tutukluların boş zamanlarını değerlendirmelerini, okuma alışkanlığı edinmelerini ve kültür bakımından ufuklarını geliştirmelerini sağlayacak nitelikte olması, gerekir.

II. ANAYASA MAHKEMESİNİN İÇTİHADI

16. Anayasa Mahkemesinin on altı hâkiminden oluşan Genel Kurulu 27 Mart 2019 tarihli *Recep Bekik ve diğerleri* ilke kararında (Başvuru No. 2016/12936), farklı ceza infaz kurumlarında tutuklu bulunan başvuranların, satın aldıkları süreli yayınların ceza infaz kurumu tarafından kendilerine teslim edilmemesine ilişkin şikâyetini incelemiştir.

17. Yüksek Mahkeme anılan kararda, ceza infaz kurumu yönetimince, ceza infaz kurumlarında tutuklular tarafından alınan yayınlar hakkındaki ilgili mevzuat gereğince yapılması gereken denetime uygulanabilir ilkeleri özetlemiştir. Yüksek Mahkeme bu ilkeleri şu şekilde açıklamaktadır:

“43. [Hakkında yasaklama kararı bulunmayan] yayınlar yönünden 5275 sayılı Kanun’un 3. ve 62. maddeleri uyarınca yapılması gereken denetime ilişkin ilkeler ise *Halil Bayık* (Başvuru No. 2014/20002, 30/11/2017) kararında açıklanmıştır. Buna göre *Halil Bayık* kararında, öngörülen kriterleri karşılamayan bir gerekçe ile yapılan müdahalelerin ihlal oluşturacağı belirtilmiştir. *Halil Bayık* kararında öngörülen ilkeler şöyledir:

i. Başvurucunun hangi suçtan, hangi tür ceza infaz kurumunda bulunduğu, söz konusu tedbirin alınmasında bu ceza infaz kurumu ile işlediği suçun bir etkisinin olup olmadığı değerlendirilmelidir.

ii. Bir yayının tümünün veya bir kısmının mahkûma verilmemesi şeklindeki kısıtlamanın mahkûmun ıslahı ile bağlantısı var ise yayının içeriği ile mahkûmun ıslahı arasındaki ilişkinin tam olarak gösterilmesi gerekir.

iii. Her mahpusun toplumsal geçmişi ve suç sicili, entelektüel kapasitesi ve kabiliyeti, şahsi tabiatı, hapis cezasının süresi ve tahliye edildikten sonrası için beklentileri dikkate alınmalıdır.

MEHMET ÇİFTÇİ / TÜRKİYE KARARI

iv. Bu bağlamda terör suçlarından mahpus olan kişilerin iddia edilen mağduriyetlerin sorumlusu olarak gördükleri kişilere veya devlete karşı daha fazla şiddete yönelmelerine söz konusu yayınların sebebiyet verip vermediği değerlendirilmelidir.

v. Mahpusa verilmeyen süreli veya süresiz yayının cinsi, içeriği, yayımlayanı ve sorunlu görülen kısımların hangileri olduğu belirtilmeli; mahpusa verilmesi sakıncalı bulunan kısımların detaylı analizi yapılmalıdır.

vi. Böyle bir analizin yapılabilmesi için söz konusu yayının terör örgütleriyle veya terör faaliyetlerinin meşru gösterilmesiyle bir ilişkisi varsa mahpusun ifade özgürlüğü ile demokratik toplumun terör örgütlerinin faaliyetlerine karşı kendini korumaya ilişkin meşru hakkı arasında denge kurulmalıdır.

vii. Bu dengenin kurulabilmesi için;

- Bütünüyle ele alındığında müdahaleye konu yayının özel bir kişiyi, kamu görevlilerini, halkın belirli bir kesimini veya devleti hedef gösterip göstermediğinin, onlara karşı şiddete teşvik edip etmediğinin,

- Bireylerin fiziksel şiddet tehlikesine maruz bırakılıp bırakılmadığının, bireylere karşı nefreti alevlendirip alevlendirmediklerinin,

- Yayında iletilen mesajda şiddete başvurma'nın gerekli ve haklı bir önlem olduğunun ileri sürülüp sürülmediğinin,

- Şiddetin yüceltilip yüceltilmediğinin, kişileri nefrete, intikam almaya, silahlı direnişe tahrik edip etmediğinin,

- Söz konusu yayında yer alan ifadelerin ceza infaz kurumunun güvenliğini, disiplinini ve düzenini tehlikeye düşürüp düşürmediğinin,

- (...) suç örgütleri mensuplarının örgütsel amaçlı olarak haberleşmelerine neden olup olmadığının,

- Kişi veya kuruluşları paniğe yöneltecek yalan ve yanlış bilgiler ile tehdit ve hakaret oluşturan ifadeler içerip içermediğinin,

- Yayın tarihinde veya mahpusa verilmesinin istendiği sırada ülkenin bir kısmında veya tamamında yaşanan çatışmaların yoğunluk derecesi ile ceza infaz kurumu ve ülkedeki tansiyonun derecesinin yayının mahpusa verilmesine etki edip etmediğinin,

MEHMET ÇİFTÇİ / TÜRKİYE KARARI

- Karara konu sınırlayıcı tedbirin demokratik bir toplumda zorlayıcı bir toplumsal ihtiyacın karşılanması amacına yönelik nitelikte ve tedbirin başvurulabilecek en son çare niteliğinde olup olmadığının değerlendirilmesi gerekir.

viii. Derece mahkemelerinin ve kamu gücünü kullanan diğer organların söz konusu değerlendirmeleri yaparken olayın koşullarına göre uzman kişilerin görüşlerinden faydalanmaları, gerekirse konusunda uzman sosyal bilimcilerden, araştırmacılardan ve akademisyenlerden rapor ve görüş almaları her zaman mümkündür. Böylece süreli veya süresiz bir yayının bir mahpusa verilmemesi şeklindeki müdahalenin kanunlar ve Anayasa Mahkemesi içtihadında ortaya konan kriterlere uygunluğunun denetimi daha etkili yapılabilecektir (*Halil Bayık*, § 45).

44. Burada ıslah amacı güdülmesinin tek başına, bir yayının tutuklulara teslim edilmemesi şeklindeki müdahaleyi haklı kılmayacağı da vurgulanmalıdır

45. (...) *Halil Bayık* kararında kabul edilen ilkelere göre yapılan denetim sonunda mahpusa teslim edilmemesine karar verilen yayınlarda sakıncalı olduğu değerlendirilen bölümlerin ilgili yayından ayrılması ve geri kalan kısmın mahpusa verilmesinin mümkün olup olmadığı da mutlaka değerlendirilmelidir. Sakıncalı kısımların yayından ayrılmasının mümkün olmadığı veya bu kısımlar çıkarıldığında geri kalan bölümün bir öneminin kalmadığı hâllerde yayının tümünün mahpusa verilmemesi yoluna gidilebilirse de bu özel durumun ilgili kararda gerekçelendirilmesi gerekir.

46. Anayasa Mahkemesi ceza infaz kurumlarında yayınlara erişim ile ilgili içtihadı çerçevesinde, tutuklu ve hükümlülere süreli ve süresiz yayın teslim edilmemesine ilişkin müdahalelere karşı yapılan birçok başvuruda ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine karar vermiş ve yeniden yargılama yapılması gerektiğine hükmetmiştir. Anayasa Mahkemesi söz konusu ihlal kararlarının bazılarında müdahalenin *Halil Bayık* kararında öngörülen kriterleri karşılayan bir gerekçeye sahip olmadığını, ayrıca sakıncalı bulunan ifadelerle gerekçeyi soyut olmaktan çıkaracak ölçüde somut bir bağlantı kurulmadığının ve bu nitelikte kabul edilen ifadelerin yer aldığı bölümlerin çıkarılarak geri kalan kısmın başvuruluculara teslim edilmesinin mümkün olup olmadığının da tartışılmadığını belirtmiştir (...).

47. Söz konusu ihlal kararlarının bazılarında ise ilgili yayının sakıncalı olduğu değerlendirilen bölümlerinin sayfa sayılarının belirtilmesi gibi bir yöntemle somutlaştırılmaya çalışıldığı görülse de *Halil Bayık* kararında öngörüldüğü şekilde bir inceleme yönteminin izlenmediği belirtilmiştir. Bunun yanında anılan kararlarda sakıncalı kısımlar açıkça belirlenmiş olmasına rağmen yayının tümünün başvuruluculara

verilmemesi yoluna gidildiği, ayrıca neden yayının tamamının verilmediği konusunda bir gerekçe de gösterilmediği ifade edilmiştir (...).

18. Anayasa Mahkemesi bu ilkeleri açıkladıktan sonra, söz konusu karara konu olan başvuruda, başvuranların ifade özgürlüğü haklarının ihlal edildiği sonucuna varmıştır. Ayrıca, ceza infaz kurumlarına süreli yayınların kabulüne ilişkin farklı idari uygulamalardan kaynaklanan yapısal bir sorunun var olduğunu tespit ettiğini de belirtmiştir. Yüksek Mahkemenin bu sonuçları aşağıdaki şekildedir:

“48. Somut olayda başvuru sahiplerinin abone oldukları ya da satın aldıkları dergi veya gazete gibi süreli yayınlar başvuru sahiplerine teslim edilmemiştir. Bu bağlamda başvuru konusu olayda, ücreti başvuru sahipleri tarafından ödenmek suretiyle kurum idaresi aracılığıyla satın alınan ya da başvuru sahipleri tarafından abone olunan, ayrıca hakkında herhangi bir toplama kararı bulunmadığı anlaşılan süreli yayınlar söz konusu olduğundan kamu otoritelerinin Anayasa Mahkemesi içtihadında kabul edilen ilke ve kriterler ışığında ve 5275 sayılı Kanun’un 3. ve 62. maddeleri uyarınca bir denetim (...) yapması beklenir.

49. Ceza infaz kurumu idarelerinin ve derece mahkemelerinin söz konusu yayınların başvuru sahiplerine teslim edilmemesine ilişkin kararlarının bir kısmında, Anayasa Mahkemesinin *Halil Bayk* kararında öngörülen kriterleri karşılamayan değerlendirmeler yapıldığı tespit edilmiştir. Söz konusu kararlarda ilgili yayınlarda sakıncalı bulunan kısımların belirtilmediği, bu kısımların somut bağlantılarla değerlendirilmesi yerine soyut değerlendirmeler ile yetinildiği gözlemlenmiştir. Sayıca daha fazla olduğu anlaşılan diğer bir kısım kararda ise ceza infaz kurumu idarelerinin ve derece mahkemelerinin süreli yayında sakıncalı görülen kısımların hangi sayfalarda yer aldığını belirttiği görülmektedir. Bununla birlikte bu kararların bir kısmında da sayfa numarası açıkça belirtilen sakıncalı kısımlar yönünden Anayasa Mahkemesi içtihadında kabul edilen ilkelere uygun bir gerekçeye yer verilmemiştir. Ayrıca bu kararların tamamında sakıncalı kabul edilen ifadelerin yer aldığı bölümlerin çıkarılarak geri kalan kısmın başvuru sahiplerine teslim edilmesinin mümkün olup olmadığının tartışılmadığı görülmüştür

50. Başvurulara konu idari kararlar ile derece mahkemelerinin kararlarına bir bütün olarak bakıldığında söz konusu yayınların verilmemesinde büyük oranda başvuru sahiplerinin kişisel durumlarının değil terör mahkûmu olmaları ile bulundukları ceza infaz kurumlarının yüksek güvenlikli infaz kurumları olması gibi daha kategorik

MEHMET ÇİFTÇİ / TÜRKİYE KARARI

nedenlerin etkili olduğu anlaşılmıştır. Çoğu başvuru yönünden kişisel durumlarından çok nesnel nedenlere dayanılmasına karşın ceza infaz kurumlarında yayınlara erişime ilişkin mevcut sistemde bir yeknesaklığın sağlanamadığı tespit edilmiştir. Aynı yayının ülke çapında bulunan tüm ceza infaz kurumlarında aynı statüde bulunan tutuklu ve hükümlülere verilir verilmemesine ilişkin değerlendirmelerin son derece değişken olduğu gözlemlenmiştir.

51. Bir yayının farklı ceza infaz kurumlarında bulunan aynı hukuki durumdaki kişilere verilir verilmemesine ilişkin olarak farklı kararlar verilmektedir. Aynı yayın bazı ceza infaz kurumundaki kişilere herhangi bir müdahale olmaksızın verilebilmekteyken başka bazı infaz kurumlarında aynı durumda bulunan kişilere birbirleriyle son derece ilgisiz gerekçelerle kısmen veya tamamen verilmeyebilmektedir.

(...)

54. Somut başvuru bağlamında tutuklu ve hükümlülerin haber ve fikir alma özgürlüğüne güvence sağlama hususunda asıl yetkili ve görevlinin ilgili ceza infaz kurumu idareleri olduğu açıktır. Bununla birlikte süreli yayınlara erişim söz konusu olduğunda infaz hâkimliklerinin de uygulamadaki farklılıkları gidermekte ve idarenin gerekçesiz uygulamalarını engellemekte yeterli olamadıkları görülmektedir.

55. Yukarıdaki değerlendirmeler sonucunda süreli yayınların ceza infaz kurumlarındaki tutuklu ve hükümlülere teslim edilip edilmemesinde keyfiliği engelleyecek, aynı hukuki durumda bulunanlara aynı uygulamanın yapılmasını sağlayacak, açık, yol gösterici ve istikrarlı idari uygulamaları garanti edecek bir mekanizmanın bulunmadığı kanaatine ulaşılmıştır.

56. Hukuk devletinde idarenin eylem ve işlemlerinin bireyler tarafından öngörülebilir olması gerekir. Bir süreli yayının mahpuslara verilmesine ilişkin idari uygulama farklılıklarının hukuk devleti ilkesinin gereklerinden biri olan idari faaliyetlerin belirliliği ilkesine de aykırılık oluşturduğu kanaatine ulaşılmıştır.

57. Yukarıdaki açıklamalar ışığında gerekli düzenlemelerin yapılması, mahpusların ücreti karşılığında süreli yayınlara erişimi ve bu yolla ifade özgürlüklerini kullanmaları açısından önem taşımaktadır. Bu doğrultuda söz konusu süreli yayınların daha etkin bir biçimde değerlendirilmesini ve mahpuslar arasında farklı uygulamaların doğmasını engelleme potansiyeli barındıracak bir mekanizmanın kurulmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

58. Sonuç olarak Anayasa Mahkemesi, birleşen başvurularda mahpusların basın ve yayın materyallerine erişimine ilişkin içtihadından ayrılmasını gerektirecek bir durum bulunmadığını kabul etmektedir. Birleştirilerek incelenen başvurularda, süreli yayınların ceza infaz kurumlarına kabulüne ilişkin uygulamada Anayasa Mahkemesince ortaya konulan kriterleri karşılayan yeknesak değerlendirmeler yapılamamıştır. Mevcut sistemde idarenin uygulamaları sonucu ortaya çıkan olumsuzluklar yalnızca hukuki denetimle görevli mahkeme kararları ile giderilmeye çalışılmaktadır.

59. Öte yandan Anayasa Mahkemesince bugüne kadar aynı konuda çok sayıda ihlal kararı verilmiş olmasına karşın bu nitelikteki müdahaleler ve bunlara karşı yapılan bireysel başvurular devam etmektedir. İdarenin mevcut uygulamaları ile infaz hâkimliklerinin söz konusu uygulamaların hakkaniyete uygunluğunu sağlamakta yaşadıkları güçlük birlikte değerlendirildiğinde süreli yayınların ceza infaz kurumlarına kabul edilmesine ilişkin mevcut sistemde uygulamadan kaynaklanan bir yapısal sorun bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

60. Yukarıda zikredilen Anayasa kurallarına ve kanunların emredici hükümlerine rağmen mahpuslara süreli yayınların verilmesi meselesine ilişkin idari ve hukuki tedbirler alınarak bu alanda yayınların yeknesak, hakkaniyete uygun ve Anayasa Mahkemesinin öngördüğü kriterleri karşılayan bir yöntemle mahpuslara tesliminin sağlanması yönünden etkin bir düzen kurulmadığı takdirde söz konusu yapısal sorunun devam edeceği ve bunun Anayasa'nın 26. maddesinde korunan ifade özgürlüğünün devamlı ihlali anlamına geleceği açıktır.

61. Açıklanan gerekçelerle uygulamadan kaynaklandığı tespit edilen yapısal sorun nedeniyle başvuru sahiplerinin ifade özgürlüklerinin ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.”

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

I. SÖZLEŞME’NİN 10. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

19. Başvuran, kendisine postayla gönderilen bir günlük gazetenin sayılarının ceza infaz kurumu yönetimi tarafından kendisine verilmemesi nedeniyle ifade özgürlüğü hakkının ihlal edildiğinden yakınmaktadır. Ayrıca,

Anayasa Mahkemesinin bu şikâyet hakkındaki bireysel başvurusunu reddederek, konuyla ilgili yukarıda anılan *Recep Bekik ve diğerleri* kararıyla belirlenen kendi içtihadını tanımadığını iddia etmektedir. Başvuran, Sözleşme'nin 10. maddesini ileri sürmektedir. İşbu madde aşağıdaki şekildedir:

“1. Herkes ifade özgürlüğü hakkına sahiptir. Bu hak, kamu makamlarının müdahalesi olmaksızın ve ülke sınırları gözetilmeksizin, kanaat özgürlüğünü ve haber ve görüş alma ve de verme özgürlüğünü de kapsar. Bu madde, Devletlerin radyo, televizyon ve sinema işletmelerini bir izin rejimine tabi tutmalarına engel değildir.

2. Görev ve sorumluluklar da yükleyen bu özgürlüklerin kullanılması, kanunla öngörülen ve demokratik bir toplumda ulusal güvenliğin, toprak bütünlüğünün veya kamu güvenliğinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın, başkalarının şöhret ve haklarının korunması, gizli bilgilerin yayılmasının önlenmesi veya yargı erkinin yetki ve tarafsızlığının güvence altına alınması için gerekli olan bazı formaliteler, koşullar, sınırlamalar veya yaptırımlara tabi tutulabilir.”

A. Kabul Edilebilirlik Hakkında

20. Hükümet, önemli zararın bulunmaması, mağdur sıfatının olmaması ve şikâyetin açıkça dayanaktan yoksun olduğu bağlamında üç kabul edilemezlik itirazı ileri sürmektedir.

21. Hükümet ilk olarak, ceza infaz kurumu yönetiminin söz konusu yayınları başvurana vermemesi nedeniyle ilgilinin önemli bir zarara maruz kalmadığını; zira ilgilinin bu bağlamda maddi bir zarara uğramadığını ve başka gazeteler ya da aynı gazetenin diğer sayıları da dâhil olmak üzere bazı farklı yollarla haber alma imkânına sahip olduğunu ileri sürmektedir. Sözleşme ile güvence altına alınan insan haklarına saygının, genel menfaate ilişkin bir mesele ya da yapısal bir sorun ile alakalı olmaması ve başvuranın şikâyetinin ulusal makamlar tarafından gereğince incelenmiş olması sebebiyle ilgilinin şikâyetinin incelenmesini gerektirmediğini eklemektedir.

Bu nedenle, Hükümete göre, önemli zarar bulunmadığı için başvurunun kabul edilemez olarak açıklaması gerekmektedir.

22. Hükümet, ihtilaf konusu tedbir sonrasında başvuranın disiplin cezası almadığını, haber ve görüş alma hakkından bazı farklı yollarla yararlanmaya devam ettiğini ifade etmektedir. Ayrıca, söz konusu yayınları ilgiye teslim etmemenin topluma kazandırılmasını kolaylaştırma amacı taşıdığını da iddia etmektedir. Dolayısıyla, somut olayda, başvuranın ifade özgürlüğü hakkını kullanması üzerinde önemli bir etkiye sahip herhangi bir özel durum bulunmadığı kanaatine vararak, Mahkemeyi, mağdur sıfatının bulunmaması nedeniyle başvuruyu kabul edilemez olarak açıklamaya davet etmektedir.

23. Hükümet son olarak, başvuranın şikâyetlerini ve iddialarını ulusal düzeyde yetkili adli makamlar önünde ileri sürme imkânına sahip olduğu, söz konusu makamların bunları ikincillik ilkesi uyarınca usulüne uygun olarak inceledikleri ve somut olayda ulusal makamların vardıkları sonuçları sorgulamak için herhangi bir neden bulunmadığı kanaatindedir. Bu nedenle, açıkça dayanaktan yoksun olması sebebiyle başvurunun kabul edilemez olarak açıklanması gerektiği kanısındadır.

24. Başvuran, Hükümetin itirazlarına karşı çıkmaktadır.

25. Önemli zararın bulunmaması ve mağdur sıfatına ilişkin itirazlar ile ilgili olarak, Mahkeme, başvuranın, ceza infaz kurumunda sahip oldukları başkaca yollar vasıtasıyla haber ve görüş almaya devam edebilmiş olmasına rağmen, mevcut başvuruya konu olan spesifik yayınlardan yararlanma imkanından yoksun bırakıldığı kanaatine varmaktadır. Ayrıca, Anayasa Mahkemesinin, mevcut davanın konusu olan, ceza infaz kurumlarına süreli yayınların kabul edilmesiyle ilgili yapısal bir sorunun varlığına ilişkin tespiti (yukarıda 18. paragraf) göz önüne alındığında, Sözleşme ve Protokolleri ile güvence altına alınan insan haklarına saygının bu başvurunun esastan incelenmesini gerektirmediği ileri sürülemez. Bu nedenle, söz konusu itirazlar reddedilmelidir.

26. Şikâyetin açıkça dayanaktan yoksun olduğuna ilişkin itiraz hususunda Mahkeme, bu itirazla ilgili olarak sunulan iddiaların, Sözleşme'nin 10. maddesi bağlamındaki şikâyetin kabul edilebilirliğine dair değil, esastan incelenmesini gerektiren sorunlar ileri sürdüğü kanısına varmaktadır (*Mart ve diğerleri/Türkiye*, no. 57031/10, § 20, 19 Mart 2019, *Önal/Türkiye (n° 2)*, no. 44982/07, § 22, 2 Temmuz 2019 ve *Gürbüz ve Bayar/Türkiye*, no. 8860/13, § 26, 23 Temmuz 2019).

27. Bu şikâyetin açıkça dayanaktan yoksun olmadığını ve Sözleşme'nin 35. maddesinde belirtilen başka bir gerekçeden ötürü kabul edilemezlik engeliyle bağdaşmadığını tespit eden Mahkeme, kabul edilebilir olduğuna karar vermektedir.

B. Esas Hakkında

1. Tarafların İddiaları

a) Başvuran

28. Başvuran, söz konusu gazetenin sayılarını teslim alması konusunda getirilen kısıtlamanın kişisel durumuna değil fakat terör suçundan mahkûm edilmiş olmasına ve yüksek güvenli bir ceza infaz kurumunda tutuklu bulunmasına dayandığını ileri sürmektedir. İlgili mevzuatla bu konuda ceza infaz kurumu yönetimine tanınan takdir yetkisinin mevcut uygulamada haksız ve keyfi kararlara yol açtığını değerlendirmektedir. Bu bağlamda, Anayasa Mahkemesinin konuyla ilgili uygulamadan kaynaklanan yapısal bir soruna işaret eden içtihadına atıf yapmaktadır.

b) Hükümet

29. Hükümet somut olayda, başvuranın ifade özgürlüğü hakkına müdahalede bulunulmadığı kanısındadır. Başvurana gönderilen yayınlara, ceza infaz kurumunun düzen ve disiplini açısından tehdit oluşturduğu gerekçesiyle el konulduğunu ve bu tedbirin kurum ve başvuranın yararına

olduğunu ileri sürmektedir. Ayrıca, bu bağlamda şikâyetin kabul edilebilirliği ile ilgili olarak başvuranın sunduğu argümanları yineleyerek, ihtilaf konusu tedbirin, kendisi üzerinde caydırıcı etki yaratacak şekilde nasıl olumsuz bir etkiye maruz kalmasına neden olduğunu açıklamadığını ifade etmektedir.

30. Hükümet, Mahkeme tarafından bir müdahalenin varlığının kabul edilmesi durumunda, bu müdahalenin, kanunla, yani 5275 sayılı Kanun'un 62. maddesinin 3. fıkrası ile Ceza İnfaz Kurumları Kütüphane ve Kitaplık Yönergesi'nin 11. maddesiyle öngörüldüğünü; ulusal güvenliğin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi meşru amaçlarını izlediğini ileri sürmektedir.

31. Hükümet son olarak, başvuranın terörle bağlantılı suçlardan müebbet hapis cezasına mahkûm edilmiş olması ve benzer suçlardan mahkûm edilmiş tutuklularla beraber yüksek güvenlikli bir ceza infaz kurumunda tutulması nedeniyle ve el konulan yayınların, nazarında, kurum içi iletişimi sağlayacak, tutukluların örgütsel motivasyonu canlı tutacak ve şiddet eylemlerini meşrulaştıracak nitelikte olması sebebiyle, bahse konu yayınların ceza infaz kurumuna kabul edilmesinin, başvuranın ve ceza infaz kurumunda bulunan diğer tutukluların topluma kazandırılması amacıyla bağdaşmayacağını iddia etmektedir. Bu nedenle, ihtilaf konusu tedbirin zorunlu bir sosyal ihtiyacı karşıladığı, demokratik toplumda gerekli ve izlenen meşru amaçlarla orantılı olduğu kanısındadır.

2. Mahkemenin Değerlendirmesi

32. Mahkeme somut olayda, olayların meydana geldiği dönemde ceza infaz kurumunda tutuklu bulunan başvuranın, ceza infaz kurumu yetkililerinin Atılım gazetesinin beş sayısını kendisine teslim etmemesiyle karşı karşıya kaldığını gözlemlemektedir. Bu bağlamda, genel olarak tutukluların, yasaya uygun olarak tutulmanın açıkça Sözleşme'nin 5. maddesinin uygulama alanına girdiği durumlarda, ifade özgürlüğü hakkı dışında, Sözleşme ile güvence altına alınan tüm temel hak ve özgürlüklerden

yararlanmaya devam ettiklerini hatırlatmaktadır. Bu nedenle haber ve görüş alma hakkını da içeren (*Mesut Yurtsever ve diğerleri/Türkiye*, no. 14946/08 ve diğer 11 başvuru, § 101, 20 Ocak 2015) ifade özgürlüğü hakkında yararlanmaya devam etmektedirler (*Yankov/Bulgaristan*, no. [39084/97](#), §§ 126-145, AİHM 2003-XII ve *Tapkan ve diğerleri/Türkiye*, no. [66400/01](#), § 68, 20 Eylül 2007)

33. Mahkeme, ulusal makamların başvurana söz konusu gazetenin sayılarını vermemesinin, ilgili kişinin haber ve görüş alma hakkına yönelik bir müdahale teşkil ettiği kanaatindedir (yukarıda anılan, *Mesut Yurtsever ve diğerleri* kararı, § 102).

34. Mahkeme, ihtilaf konusu müdahalenin kanunla, yani bilhassa 5275 sayılı Kanun'un 62. maddesinin 3. fıkrası ile Ceza İnfaz Kurumları Kütüphanesi ve Kitaplık Yönergesi'nin 11. maddesi ile öngörüldüğü; ulusal güvenliğin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi meşru amaçlarını izlediği hususlarının taraflar arasında tartışma konusu olmadığını da kaydetmektedir.

35. Mahkeme, müdahalenin gerekliliği ile ilgili olarak, ifade özgürlüğü konusundaki içtihadından doğan ve bilhassa *Bédat/İsviçre* ([BD], no. 56925/08, 29 Mart 2016) ve *Kula/Türkiye* (no. 20233/06, §§ 45-46, 19 Haziran 2018) kararlarında özetlenen ilkeleri hatırlatmaktadır. Mahkeme, başvuranın ifade özgürlüğü hakkına yönelik müdahalenin “gerekliliğinin” somut olayda ikna edici bir şekilde ortaya konulup konulmadığını değerlendirmek için, içtihadı uyarınca, bilhassa ulusal makamlar tarafından ihtilaf konusu tedbire dayanak olarak kabul edilen gerekçe ışığında karar vermesi gerektiği kanaatindedir (*Gözel ve Özer/Türkiye*, no. 43453 / 04 43453/05,04 ve 31098/05, § 51, 6 Temmuz 2010 ve *Ramazan Demir/Türkiye*, no. 68550/17, § 43, 9 Şubat 2021).

36. Bu bağlamda, Mahkeme ilk olarak, Anayasa Mahkemesinin *Halil Bayık* kararında, ceza infaz kurumu yetkililerinin, ceza infaz kurumlarındaki tutuklulara gönderilen yayınları denetlerken dikkate almaları gereken ve daha

sonrasında yüksek mahkemenin yukarıda anılan *Recep Bekik ve diğerleri* kararında yinelenen ve desteklenen kriterleri belirlediğini kaydetmektedir (yukarıda 17. paragraf). Anılan kararlarda belirtilen ilkelerden, ceza infaz kurumu yetkililerinin bu denetimler sırasında genel olarak, tutuklulara gönderilen yayınların içeriğini ayrıntılı şekilde incelemeleri ve söz konusu yayınların içeriklerinin şiddeti teşvik edip etmediği, şiddet eylemlerini başvurmayı haklı gösterip göstermediği ve övüp övmediği, ceza infaz kurumunun güvenlik, disiplin ve düzenini tehlikeye atıp atmadığını ve bilhassa ilgili tutukluların kişisel ve özel durumlarının yanı sıra ilgili dönemde ülkede ve bahse konu ceza infaz kurumunda hüküm süren gerilim düzeyi göz önünde bulundurulduğunda, suç örgütlerinin üyeleri arasında iletişime imkân verip vermediğini belirlemeye yönelik sorulara yanıt vermeleri gerektiği anlaşılmaktadır. Ceza infaz kurumu yetkililerinin, bir yayının sakıncalı olduğunu düşündükleri kısımlarının çıkarılmasının ve yayının geri kalan kısmının ilgiliye teslim edilmesinin mümkün olup olmadığını da değerlendirmeleri gerekmektedir (*ibidem*).

37. Anayasa Mahkemesi ayrıca, tutukluya bir yayını teslim etmeme kararının yukarıda belirtilen kriterleri karşılayan bir gerekçesi olması gerektiğini ve bu gerekçenin, bilhassa ihtilaf konusu yayında sakıncalı olduğu değerlendirilen kısımları belirterek ve bu yayının sorunlu olduğu düşünülen içeriği ile somut bir bağlantı kurarak, yeterince ayrıntılı olması gerektiğini de belirtmiştir. Bir yayının sakıncalı olduğu düşünülen kısımlarının sayfa numaralarının yalnızca belirtilmesinin bu bağlamda yeterli olmadığını ve her durumda ilgili kriterleri dikkate alan bir inceleme yönteminin kullanılmasının gerekli olduğunu eklemiştir (yukarıda 17 ve 18. paragraflar).

38. Mahkeme bu nedenle, Anayasa Mahkemesinin konuyla ilgili içtihadının, yukarıda özetlendiği üzere, ceza infaz kurumları yönetimlerinin ceza infaz kurumlarındaki tutuklulara gönderilen yayınlara el koyarlarken tatmin edici bir gerekçe içeren ve açık kriterleri karşılayan kararlar vermelerini gerektirdiğini kaydetmektedir. Yüksek Mahkemenin bu

içtihadının, kendi içtihadında hedeflenen amaçlardan biri olan, ceza infaz kurumları yönetimlerinin herhangi bir suistimaline engel olmayı amaçladığını tespit etmektedir. Nitekim bu bağlamda daha önce, Sözleşme'nin maddelerinin tamamının yapısında var olan bir kavram olan hukukun üstünlüğünün (*Golder/Birleşik Krallık*, 21 Şubat 1975, § 34, A serisi n° 18, *Amuur/Fransa*, 25 Haziran 1996, § 50, *Karar ve Hükümler Derlemesi* 1996-III ve *Iatridis/Yunanistan* [BD], no. 31107/96, § 58, AİHM 1999-II), bilhassa iç hukukun, Sözleşme ile güvence altına alınan haklara yönelik kamu gücünün keyfi müdahalelerine karşı belli bir koruma sağlamasını gerektirdiğini ifade ettiği kanaatine vardığını hatırlatmaktadır (bk. diğer kararlar arasında, *Klass ve diğerleri/Almanya*, 6 Eylül 1978, § 55, A serisi n° 28, *Malone/Birleşik Krallık*, 2 Ağustos 1984, § 67, A serisi n° 82 ve *Karácsony ve diğerleri/Macaristan* [BD], no. 42461/13 ve 44357/13, § 156, AİHM 2016 (özetler)).

39. Somut olayda, Mahkeme, Ceza İnfaz Kurumu Eğitim Kurulunun, bu yayınların bazı sayılarında, bir terör örgütünün yazılı ve görsel olarak propagandasını yapan, suçu ve suçluyu öven, yasa dışı bir örgütün eylemlerini meşru gösteren, yasa dışı örgütlere sempati duyan tutukluların devlet karşıtı duygularını artıran, tutukluların örgüt içi dayanışmasını güçlendiren, direnmeye, ayaklanmaya ve şiddete çağrı teşkil eden, bölücü amaçlara yönelik şiddeti destekleyen, okuyucuları nefret, kin, isyan, şiddet kullanmaya ve bu amaçlarla yasa dışı bir örgüte katılmaya teşvik eden yazıların yer aldığı değerlendirmesinde bulunarak, söz konusu yayınların yasa dışı örgütlerin faaliyetlerini artırarak ve disiplinsizliğe yol açmak suretiyle kurum güvenliğini tehlikeye düşürebileceği gerekçesiyle bir günlük gazetenin beş sayısını başvurana teslim etmediğini kaydetmektedir (yukarıda 5. paragraf). İnfaz Hâkimliği, Eğitim Kurulu kararının gerekçe ve takdirinin yerinde olduğu değerlendirmesinde bulunarak, başvuranın bu karara karşı yapmış olduğu itirazı reddetmiştir (yukarıda 6. paragraf). Ağır Ceza Mahkemesi de, İnfaz Hâkimliği kararının usul ve yasaya uygun olduğu

kanaatiyle, başvuranın bu karara karşı yapmış olduğu itirazı reddetmiştir (yukarıda 7. paragraf).

40. Mahkeme genel olarak, Eğitim Kurulu kararının *sonunda (in fine)* yer alan değerlendirmelerin, şüphesiz, ihtilaf konusu yayınları başvurana teslim etmemek için kabul edilebilir gerekçeler olarak görülebileceğini kaydetmektedir. Bunun yanı sıra, Mahkeme yalnızca ne Eğitim Kurulu kararının ne de mevcut davada diğer makamlar tarafından verilen kararların, bu makamların somut olayda, ifade özgürlüğü ile ilgili davalarda Mahkeme tarafından belirtilen ve uygulanan tüm kriterler dikkate alınarak, Anayasa Mahkemesi ve Mahkeme tarafından belirlenen yukarıda anılan ilgili kriterlere uygun olarak, başvuranın ifade özgürlüğü hakkı ile ceza infaz kurumunda düzen ve disiplinin sürdürülmesi gibi söz konusu diğer menfaatler arasında uygun bir denge kurduklarını tespit etmesine imkân vermediğini kaydedebilir.

Nitekim Eğitim Kurulu kararında ihtilaf konusu yayınların ilgili sayfa numaraları belirtilse bile, bu yayınlarda sorunlu olduğu düşünülen içerikten özet olarak dahi bahsedilmemektedir. Kararda, bu yayınların başvuran üzerindeki etkisini değerlendirmek için ilgilinin kişisel durumundan da hiçbir şekilde bahsedilmemiştir. Ayrıca, İnfaz Hâkimliği ve Ağır Ceza Mahkemesi tarafından verilen kararlar da bu boşlukları pek doldurmamaktadır.

41. Bu nedenle, yetkililer tarafından verilen kararlarda, yalnızca bu yetkililerin söz konusu yayınlarla ilgili olarak ulaştıkları sonuçlar belirtilmekte olup, bu kararlar, Mahkeme ve Anayasa Mahkemesinin içtihatlarında belirtilen tüm kriterleri dikkate alarak, bu yetkililerin bu sonuçlara nasıl ulaştıklarını açıklayacak şekilde ihtilaf konusu içerikle bağlantı kuran bir muhakeme veya tatmin edici bir gerekçe içermemektedir. Ayrıca, ihtilaf konusu yayınların, sakıncalı olduğu değerlendirilen sayfalarının çıkarılması sonrasında başvurana teslim etme olasılığını da araştırmamaktadır.

42. Mahkeme ayrıca, somut olayda başvuranın bireysel başvurusunu inceleyen Anayasa Mahkemesi Komisyonunun, yetkili makamların kararlarında yukarıda belirtilen eksikliklere rağmen, başvuranın bireysel başvurusunu açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle reddederek (yukarıda 9. paragraf) yüksek mahkeme genel kurulunca verilen ilke kararlarında belirtilen kriterleri izlemiyor gibi görüldüğünü kaydetmektedir.

43. Mahkeme ayrıca, Anayasa Mahkemesinin yukarıda anılan *Recep Bekik ve diğerleri* kararında, ceza infaz kurumları yönetimleri arasında, yukarıda anılan ve kendisi tarafından belirlenmiş olan ilkeleri karşılayan, süreli yayınların daha etkili şekilde değerlendirilmesine imkân tanıyan ve tutuklular arasında farklı uygulamaların görünmesine engel olan yeknesak bir uygulama olmaması nedeniyle, ceza infaz kurumlarına süreli yayınların kabulüne ilişkin yapısal bir sorunun varlığını tespit ettiğini ve yüksek mahkemenin süreli yayınların tutuklulara tek tip, hakkaniyetli ve içtihadıyla öngörülen kriterleri karşılayan bir metotla teslim edilmesini sağlayacak etkin bir sistem kurulması için yetkililere çağrıda bulunduğunu kaydetmektedir (yukarıda 18. paragraf). Hükümet bu bağlamda, yetkili makamların bu yapısal sorunu çözmek amacıyla spesifik tedbirler alıp almadıkları hususunda herhangi bir bilgi sunmamaktadır.

44. Mahkeme bu nedenle, somut olayda ulusal makamlar tarafından verilen kararlardan, bir yandan mevcut davada söz konusu farklı menfaatleri dengelemekten ibaret olan görevlerini, diğer yandan yönetimin her türlü kötüye kullanımına engel olma yükümlülüklerini ne şekilde yerine getirdiklerinin anlaşılmadığı kanaatindedir.

45. Mahkeme, yukarıda belirtilen hususları dikkate alarak, Hükümetin, ihtilaf konusu tedbiri haklı göstermek için ulusal makamlar tarafından ileri sürülen gerekçelerin uygun ve yeterli olduğunu ve söz konusu tedbirin demokratik bir toplumda gerekli olduğunu kanıtlamadığı kanaatine varmaktadır.

46. Bu nedenle, Sözleşme'nin 10. maddesi ihlal edilmiştir.

II. SÖZLEŞME’NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

47. Sözleşme’nin 41. maddesi aşağıdaki şekildedir:

“Eğer Mahkeme bu Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Taraf’ın iç hukuku bu ihlalin sonuçlarını ancak kısmen ortadan kaldırıabiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, zarar gören taraf lehine adil bir tazmin verilmesine hükmeder.”

A. Tazminat

48. Başvuran, maruz kaldığını düşündüğü manevi zarar bağlamında 10.000 avro (EUR) talep etmektedir.

49. Hükümet, iddia edilen ihlal ile manevi tazminat bağlamında sunulan talep arasında nedensellik bağı bulunmadığı kanaatindedir. Hükümet ayrıca, söz konusu talebin desteklenmediği, aşırı olduğu ve Mahkeme içtihatlarında ödenmesine hükmedilen miktarlara uygun olmadığını ileri sürmektedir.

50. Mahkeme, tespit edilen ihlalin niteliği ile somut olayın koşullarını dikkate alarak, manevi zarar nedeniyle başvurana, ödenmesi gereken her türlü vergi tutarı hariç olmak üzere 1.000 EUR ödenmesinin uygun olduğu kanaatine varmaktadır.

B. Masraf ve Giderler

51. Başvuran, meblağ belirtmeden ve bu bağlamda belge sunmadan, Mahkeme önünde yürütülen yargılama kapsamında yapmış olduğu masraf ve giderlerin ödenmesini talep etmektedir.

52. Hükümet, başvuranın herhangi bir meblağ belirtmediğini ve bu talep bağlamında herhangi bir belge sunmadığını gözlemlemektedir.

53. Mahkeme içtihatlarına göre, bir başvurana yalnızca, masraf ve giderlerinin gerçekliğini, gerekliliğini ve miktarlarının makul niteliğini ispatlaması durumunda, bu masraflar iade edilebilmektedir. Somut olayda, Mahkeme, elinde bulunan belgeleri ve yukarıda belirtilen kriterleri göz

önünde bulundurarak, başvuran tarafından bu bağlamda sunulan herhangi bir kanıtlayıcı belge bulunmaması nedeniyle masraf ve giderler bağlamında sunulan talepleri reddetmektedir.

C. Gecikme Faizi

54. Mahkeme, gecikme faizi olarak, bu miktarlara, Avrupa Merkez Bankasının marjinal kredi faizlerine uyguladığı faiz oranına üç puan eklenerek elde edilecek oranın, uygulanmasının uygun olduğu sonucuna varmaktadır.

BU GEREKÇELERLE, MAHKEME,

1. Oy birliğiyle, başvurunun kabul edilebilir olduğuna;
2. Oy birliğiyle, Sözleşmenin 10. maddesinin ihlal edildiğine;
3. Bire karşı altı oyla,
  - a) Davalı Devlet tarafından başvurana, Sözleşme'nin 44. maddesinin 2. fıkrası uyarınca, kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içerisinde, ödeme tarihindeki geçerli döviz kuru üzerinden davalı Devletin para birimine çevrilmek ve ödenmesi gereken her türlü vergi tutarı hariç olmak üzere, manevi tazminat olarak 1.000 EUR (bin avro) ödenmesine;
  - b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödeme tarihine kadar, bu miktara, Avrupa Merkez Bankasının o dönem için geçerli olan marjinal kredi faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulanmasına,

4. Oy birliğiyle, adil tazmine ilişkin kalan taleplerin reddine *karar vermiştir*.

İşbu karar Fransızca dilinde tanzim edilmiş olup, Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77. maddesinin 2 ve 3. fıkraları uyarınca, 16 Kasım 2021 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

{signature_p_2}

Stanley Naismith
Yazı İşleri Müdürü

Jon Fridrik Kjølbro

Başkan

Mevcut karar ekinde, Sözleşme'nin 45. maddesinin 2. fıkrası ve Mahkeme İç Tüzüğü'nün 74. maddesinin 2. fıkrasına uygun olarak, Hâkim S. Yüksel'in sunduğu ayrık görüş yer almaktadır.

J.F.K.

S.H.N.

HÂKİM YÜKSEL'İN KISMİ AYRIK GÖRÜŞÜ

(Çeviridir)

Çoğunluğun, Sözleşme'nin 10. maddesinin ihlal edildiği yönünde varmış olduğu tespite katılıyorum. Ancak, çoğunluğun, Sözleşme'nin 41. maddesiyle ilgili aldığı karara katılamadığım için üzgünüm.

Mahkeme defalarca şu hususun altını çizmiştir: “Mahkeme, resmi olarak önceki içtihatları ile bağlı olmamakla birlikte, hukuki kesinlik, öngörülebilirlik ve hukuk önünde eşitlik gereği, geçerli bir gerekçe olmaksızın önceki içtihatlarından ayrılmaması gerekmektedir” (*Chapman/Birleşik Krallık*, [BD], no. 27238/95, § 70, AİHM 2001-I; *Muršić/Hırvatistan* [BD], no. 7334/13, § 109, 20 Ekim 2016 ve *Magyar Helsinki Bizottság/Macaristan* [BD], no. 18030/11, § 150, 8 Kasım 2016). Çoğunluğun açık bir açıklamada bulunmadan, Mahkemenin içtihadından ayrılmasını haklı gösteren herhangi bir neden göremiyorum. Çoğunluğun *Mesut Yurtsever ve diğerleri/Türkiye* (no. 14946/08 ve diğer 11 başvuru, 20 Ocak 2015) kararına atıfta bulunduğunu özellikle belirtmek isterim. Bu davada, ilgili dönemde ceza infaz kurumunda tutuklu bulunan başvuranlar, Eğitim Kurulunun kendilerine bir günlük gazetenin sayılarını vermemesi nedeniyle 10. maddenin ihlal edildiğini iddia etmişlerdir. Mahkeme, bu hükmün ihlal edildiği sonucuna varmış ve başvuranların her birine manevi tazminat olarak 300 EUR ödenmesine karar vermiştir (yukarıda anılan *Mesut Yurtsever ve diğerleri* kararı, § 118). *Mesut Yurtsever ve diğerleri* davası ile mevcut dava arasındaki benzerlikler dikkate alındığında, açık bir açıklamada bulunmadan, başvurana, benzer bir davada başvuranlara ödenmesine karar verilenden daha yüksek bir meblağ ödenmesine karar verilmesinin, Mahkemenin içtihadında tutarsızlıklara yol açma riski taşıdığı kanısındayım. Sonuç olarak, Mahkemenin, içtihadına uygun olarak, başvurana daha düşük bir meblağ ödenmesine karar vermiş olması gerektiğini düşünüyorum.